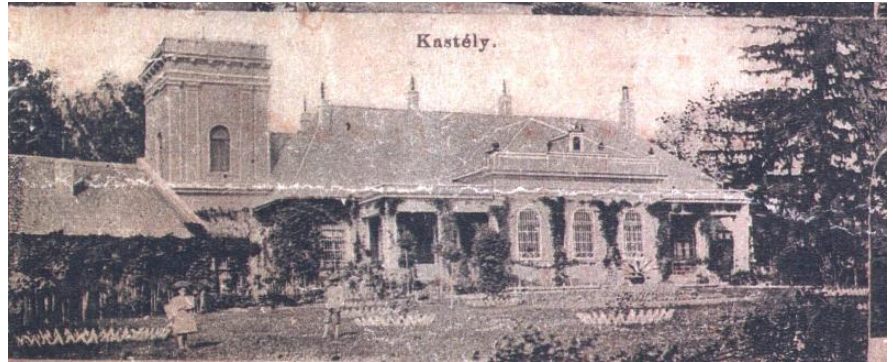

A Holitscher-kastély

A műemlékjellegű, egykori barokk, majd az évszázadok során többször átépített és megtoldott kastély községünk büszkesége. Nevadója Holitscher Károly, az épület utolsó tulajdonosa, egykori országgyűlési képviselő, bankelnök, nagybirtokos.

Az épület építési idejét nem ismerjük, de 1747- 49. között már említik, mint Eszterházy Imre tulajdonát, rá utalnak az épületben talált C I E monogramos téglák. Ekkor már biztosan létezik a boltíves pince és az épületnek a pincével megegyező alapterületű része. A kastély felújítása során azonban találtak még Esterházy János gróf által -1692. előtt- vettetett téglákat is. A

kastély természetesen ritkán szolgált állandó lakásul az általában Bécsben és Pozsonyban tartózkodó Eszterházy grófoknak. Alkalmanként szállhattak meg az épületben, nyaralónak, vadászháznak használva azt. Az oszlopi kastély megépülte után, az 1780-as évek végén már

valószínű, hogy egy rövidebb ideig nem is lakták. Ekkorra oly mértékben leromlott az épület, hogy az akkor házasodó Eszterházy Mihály 1817. táján 60.000 ezüst forintból tudta csak helyreállítani az egykori barokk kúriát. Feltehetően 1852-60. között került sor a másik nagy átépítésre, tulajdonosa ekkor ifj. Zitterbarth Máttyás, a kor egyik legnevesebb klasszicista

építész. Az ezt követő 30 év alatt toldotta meg a földszintes részt egy víztoronnyal valamelyik tulajdonos. Egykoron a kastélyhoz tartozott az úgynevezett kiskastély is, mely a mai emeletes szárny helye előtti részen volt, és 1890. előtt elsősorban vendégszobák voltak benne. A nyitott verandás kiskastélyt fedett átjáró kötötte össze a toronnyal. 1892-ből maradt ránk az első fénykép az épületről. Zitterbarth

Máttyás 1862-es halála és a millennium között több tulajdonosa volt az épületnek: báró Bornemissza Gábor, a Sclézinger-család, a bécsi Boschán-család, majd végül a kastélyt emeletes szárnnyal megtoldó Holitscher Lipót és leszármazottai. Az épület utolsó tulajdonosától Holitscher Károlytól az államosítás során vették el az épületet és a hozzá tartozó nagybirtokot. volt. A második világháború után az épületet államosították és a helyi tanács, majd önkormányzat tulajdonába került, itt volt a tanácsház, a posta és egyéb közintézmények. A kastély földszintes részét 1993-94-ben az önkormányzat támogatásával közművelődési célokra újjáépítette a Holitscher Kastély Felújító Társaság Alapítvány. Az emeletes szárny felújítási munkái 2000-ben kezdődtek, és még napjainkban is tartanak. A kastély körül található, több mint 16 hold területű, angol mintára telepített park történetéről, életkoráról nem sokat tudunk. A park elődje talán a kastély körül meghagyott ősi erdő lehetett, melynek még létező legidősebb fái 250-300 évesek, első említése 1846-ból való. Jelenlegi állapota inkább gondozott parkerdő jelleget mutat, mint a két világháború közötti egykor egzotikus növényekkel telepített arborétumot.

A kápolna

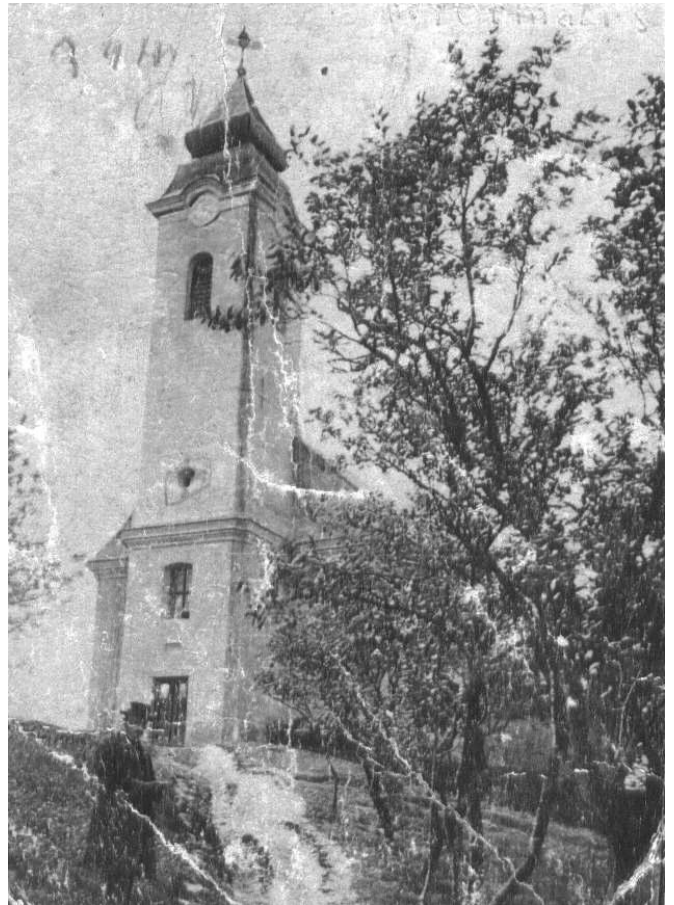
A magyarországi reformáció kezdeteitől fogva Csetény lakói előbb kizárólagosan, később többségükben református hitet vallottak, viszont földesuraik általában római katolikusok voltak. A kápolna a földesúri családot és hasonló hitű alkalmazottait szolgálta. Pontos építési ideje ismeretlen. Az 1845. évi canonica visitatio még nem említi, de Járdánházy Dániel református lelkész 1848. március 12-én viszont feljegyezi: "Esterházy Mihály itt e helyben grófi lakja udvarán házi kápolnát csináltatott". Az épületet megszemlélve, úgy látszik inkább, hogy felújította, vagy átalakította a már meglévő épületet. Az 1870-es canonica visitatio 15-20 évesnek becsüli a kápolnát. 1874-ben Schlézinger Dávid, a birtok új tulajdonosa hitbéli okok miatt megtiltja a kápolna használatát, így annak berendezését az ácseszéri plébániára szállítják. A birtokot megvásárló Báró Bornemissza Gábor 1877-ben helyreállíttatja az épületet és berendezését, fenntartására 200.- forintos alapítványt hoz létre. Utoljára 1994-ben újították fel az épületet a csetényi katolikus hívek. 2007-ben megkezdődött az épület tető- és héjazatcseréje. 2007. szeptember 30-án szentelték újra a kápolnát.

A református templom

A mostani református templom helyén állott a középkorban a község első temploma. Első említése ugyan csak 1478-ból való: "kőtemplom kő toronnyal", de papját már több, mint száz évvel előbből ismerjük. A templom a 16. század közepén pusztult el; az 1543. évi török betörés után nem sokkal, mikor elesik Fehérvár és Szolimán Palota ellen vonul.

A török alatt és után csupán torony nélkül, fából és vályogból épült templomuk volt a csetényieknek, mely 1665-ben, 1774-ben és 1775. április 24-én leég, majd 1790-ben földrengés miatt leomlik. 1765-ben épül fel az új parókia. Az 1790-ben elpusztult templomot már nem állítják helyre, hanem újat építenek a középkori kőtemplom helyén s részben annak romjaiból. 1792-93-ban épül fel s az alábbiakat írja róla Vincze Imre lelkész: " ...Hegyen lévő templom épült a tolerancia után 1792-dik esztendőnek tava-szától fogva az 1793-dik esztendőnek tavaszáig...kőbéli matériájának nagy részét csakugyan azon helyen gothus formájú templomnak széjjeltört falaiból és köveiből kerítették ki, nem csak, hanem egész faldarabok is hagyattak amabbul, úgy, hogy azon réginek hosszúsági falából egy nagyrészt emez újnak csak nem egész falazatját vagy hátulso kereszt falát tészí". 1810. január 12-én földrengés miatt tornya megreped, egy részét lebontják és a harangokig bedeszkázzák. "1831. martius 14-én-én reparálni kezdik a megrongált templomot". 1893-ban kerül sor a templom újabb, nagyarányú felújítására, melynek során elveszti eredeti barokk jellegét. Utolsó ízben 19...-ben végeztek nagyobb tatarozást az épületen. Majd felépül a templom és a legújabb parókia között a központi fűtéses új imaterem is.

Szélerőművek a falu határában

2006. november 23-án újabb 2 Vestas típusú, 2 MW teljesítményű, 105m rotoragy-magasságú szélerőmű került átadásra Csetény község határában a Szápári Szélerőműpark keretében Veszprém megyében. Ezen új típusú szélerőművek 25%-kal több energiát termelnek, mint a korábbi típusok. 20 éves élettartamuk alatt 120.000 tonnányi CO2 kibocsátástól kímélik meg a természetet. Így a Csetényi-szápári Szélerőműparkban már 3 szélerőmű van, melyek 44 méter hosszú lapátokkal rendelkeznek, és működésükhöz nem szükséges személyzet. A több mint 30 ezer másik Vestas szélerőművel közösen a csetényi szélerőműveket is a Vestas távfelügyeleti rendszerén keresztül figyelik és ellenőrzik.

A Csetény 1 elnevezésű szélerőmű (Vestas V90 2,0MW NH105) várható eredményei:

-villamos energiatermelés: 4 917 000 kWh/év

-A környezetszennyezés, terhelés csökkenése 20 éves élettartam alatt:

CO2: 950g/kWh 93 423 tonna

SO2: 15g/kWh 1475 t

NO2: 4g/kWh 393 t

Por és nemesfém: 220g/kWh 21 634 t

A projektek megvalósítását európai uniós ill. központi költségvetési források tették lehetővé.

